

שניהם], אביו שלא אמו, אמו שלא אביו, מנין? תלמוד לומר: "אביו ואמו קילל, דמיו בו", אביו קילל, אמו קילל – דברי רבי יאשיה.

רבי יונתן אומר: [אינו צריך, כי "את אביו ואת אמו"] משמע שניהם כאחד, ומשמע אחד בפני עצמו, עד שיפרוט לך הכתוב "יחדיו" [כדרך שפירט בכלאים "לא תחרוש בשור ובחמור יחדיו"].

ומקשינן לרבי יונתן:

למה לי קרא להפריד בין בקר לצאן, והרי כיון שאמר הכתוב "מן הבקר ומן הצאן" כבר ידענו שהכוונה היא או זה או זה, דהאמר רבי יונתן עצמו:

"את אביו ואת אמו" משמע כל אחד בפני עצמו, עד שיפרוט לך הכתוב "יחדיו", ואם כן "מן הבקר ומן הצאן" משמע נמי כל אחד בפני עצמו כיון שלא פירט הכתוב "מן הבקר ומן הצאן יחדיו תקריבו את קרבנכם"; ולמה לן יתור "או" בפרשת נסכים!?

ומשינינן: איצטריך הכתוב בפרשת נסכים להפריד ביניהם, כי סלקא דעתך אמינא:

הואיל וכתוב "מן הבהמה מן הבקר ומן הצאן" ולא אמר "מן הצאן" כמו שאמר "מן הבקר", ⁽¹⁾ כמאן דכתיב "מן הבקר ומן הצאן יחדיו" דמי.

אשה לה' עולה", שומע אני אפילו עולת העוף במשמע שיתחייב להביא עמה נסכים, שהרי באה היא בנדר או בנדבה, לפיכך תלמוד לומר: "מן הבקר או מן הצאן", למעט עולת העוף. דברי רבי יאשיה.

רבי יונתן אומר: אינו צריך "מן הבקר או מן הצאן" כדי למעט עולת העוף, שהרי הוא אומר "עולה או זבח", ואילו עוף אינו זבח שאינו בזביחה [בשחיטה] אלא במליקה, ונתמעטה עולת העוף –

ואם כן, מזה תלמוד לומר "מן הבקר או מן הצאן" –

לפי שנאמר בתחילת ספר ויקרא: "אדם כי יקריב מכם קרבן לה' מן הבהמה מן הבקר ומן הצאן תקריבו את קרבנכם".

יכול הייתי לומר: האומר "הרי עלי עולה", הרי זה יביא שתי קרבנות משניהם, הן מן הבקר והן מן הצאן –

לפיכך תלמוד לומר בפרשת נסכים "מן הבקר או מן הצאן" ולא אמר "מן הבקר ומן הצאן", כדי ללמד: רצה אחד מביא, רצה שנים מביא.

תניא בסנהדרין סו א על הכתוב [ויקרא כ ט]: "כי איש איש אשר יקלל את אביו ואת אמו מות יומת, אביו ואמו קילל דמיו בו":

אין לי אלא [שקילל את] אביו ואמו [את]

1. פירש רש"י מכתב יד: דכיון דשני קרא בדיבוריה דכתיב "מן הבקר ומן הצאן" ודאי דוקא כתיב, מדגבי בקר כתיב "מן" וגבי צאן כתיב "ומן", משמע דוקא נקט גבי בקר, משום דלפרושי "מן הבהמה" אתא, וגבי צאן לאוסופי

אתא כתיב "ומן", והכי קאמר מזה אחד ומזה אחד יביא, וכמאן דכתיב "יחדיו" דמי. ולשון התוספות [על פי גירסת ה"צאן קדשים] הוא: דמדכתיב "מן הבהמה" והדר כתיב "מן הבקר ומן הצאן", ולא כתיב "מן

העולה לאישים יהא טעון נסכים, אפילו מנחה, תלמוד לומר "עולה". יכול שאני מרבה אף בכור ומעשר ופסח וחטאת ואשם, תלמוד לומר "לפלא נדר או בנדבה", בא בנדר ונדבה טעון נסכים, שאינו בא בנדר ונדבה אין טעון נסכים:

ולכתוב רחמנא "לפלא נדר או בנדבה", ולא בעי "עולה" שאף היא בכלל נדר או נדבה!? (5)

ומשינין: **אי לא כתב רחמנא "עולה", לא הייתי יודע ללמוד מ"לפלא נדר או נדבה" למעט בכור ומעשר ופסח שאינם באים בנדר ונדבה, וכמבואר בברייתא; כי:**

היה אמינא: כיון דכתיב "ועשיתם אשה לה" [עולה או זבח] לפלא נדר או בנדבה [או במועדיכם], לעשות ריח ניחוח לה' מן הבקר או מן הצאן", אם כן:

ומקשינן עלה: האיך הייתי אומר שהלחם בא במקום הנסכים, **ומאי שנא מאיל** [שלמים של] **נזיר** [שהוא מביא במלאת ימי נזרו] **דאיכא בהדיה לחם ובעי נסכים**, [שהוא מביא לחם עמו, ומכל מקום צריך הוא גם נסכים], וכמאמר הכתוב [במדבר ו יז]: "ואת האיל יעשה זבח שלמים לה' על סל המצות, ועשה הכהן את מנחתו ואת נסכו"!!

ומשינין: מכל מקום **סלקא דעתך אמינא** דתודה לא בעי נסכים ואינו דומה לאיל נזיר, ומשום, דהתם — גבי איל נזיר — **שני מינין** של לחם בלבד הוא מביא [חלות ורקיין של מצה], ואילו **הכא** — גבי תודה — **ארבעה מינין** הוא מביא, [חלות רקיין ורבוכה של מצה, ועוד מביא חלות חמץ], ולפיכך הייתי אומר שהם באים במקום נסכים — (4)

קא משמע לן "או" שאף תודה טעונה נסכים. תו מקשינן אברייתא ששינינו בה: יכול כל

הגמרא משום שהלחם במקום נסכים, אלא על פי מה שהביא מרש"י בחומש בפרשת נזיר [במדבר ל טו], שנאמר שם על עולתו ושלמיו "ומנחתם ונסכיהם", וביאר שם רש"י, שהצרך הכתוב לומר כן, משום שיצאו לידון בדבר החדש להצריכם לחם, אי אתה יכול להחזירו לכללו עד שיחזירו הכתוב לכללו בפירוש; והיינו דאמרינן כאן, שאם לא ריבוי התורה שהתודה טעונה נסכים, לא הייתי מחזירו לכללו להצריכו נסכים, כיון שיצא לידון בדבר החדש להצריכו לחם.

5. לכאורה אינו מובן, שהרי מ"עולה" למדנו למעט את המנחה, ואי אתה יכול למעט את המנחה, מ"לפלא נדר או בנדבה" שהרי אף היא באה בנדר ונדבה!?

ורש"י מכתב יד פירש: דאי משום למעוטי מנחה, הא מ"זבח" נפקא, דמנחה לאו זבח הוא. **ובפירוש המיוחס לרש"י פירש:** ולא ליכתוב לא "עולה" ולא "זבח", דכל שבא בנדר ובנדבה היינו עולה תודה ושלמים, ומנחה דאין טעונה נסכים נמי מימעט מ"מן הבקר או מן הצאן", [וכשם שנתמעט עולת העוף מפסוק זה, כדלעיל].

4. [לפי מה שביאר ב"קרן אורה" את כוונת הגמרא, ראה הערה 2, שהוא משום שתודה יצאה לידון בדבר החדש, צריך ביאור הן קושיית הגמרא מאיל נזיר, שהרי באיל נזיר החזירו הכתוב לכללו בפירוש, וצריכים אנו גם שיחזיר

"ועשיתם אשה לה" הרי "כלל" —

"לפלא נדר או בנדבה" הרי "פרט" —

"לעשות" (6) ריה ניחוח" הרי חזר וכלל. "כלל ופרט וכלל, אי אתה דן אלא בעין הפרט", והיינו, שהכתוב בא לרבות אף מה שאינו בא בנדר ובנדבה, ולא הייתי ממעט מ"לפלא נדר או בנדבה" בכור מעשר ופסח, אלא כך הייתי אומר:

מה הפרט מפורש דבר שאינו בא על הטא, אף כל שאין בא על הטא —

ואוציא רק הטאת ואשם שהן באין על הטא, אבל אביא — על ידי הכלל — בכור ומעשר ופסח שאין באין על הטא —

לפיכך תלמוד לומר: "עולה", שהוא מיותר, כדי ללמד שמידת "כלל ופרט וכלל" נדרשת: בא בנדר ונדבה טעון נסכים, שאינו בא בנדר ונדבה אינו טעון נסכים, וללמד שבכור מעשר ופסח פטורים מהבאת נסכים.

ומקשינן: השתא דכתיב "עולה", ונתמעטו אף הבכור הפסח והמעשר מהבאת נסכים, אם כן "כלל ופרט וכלל" מה מרבית ביה,

מה "כעין הפרט" נתרבה במידה זו לחייבו נסכים, שלא נכתב במפורש או מדרשה אחרת!?

ומשנינן: באה המידה לומר:

מה הפרט מפורש שאינו מחוייב בו ועומד, אף כל שאינו מחוייב בו ועומד, להביא:

ולדות קדשים של שלמים הבאים מן הנקבה.

ותמורתן של שלמים.

ועולה הבאה מן התמורה, (7) כלומר, תמורת עולה.

ועולה הבאה מאשם שניתק לרעה [כגון אשם שנתכפרו בעליו באחר, שדינו: ירעה עד שיסתאב ויפלו דמיו לנדבה לקיץ המזבח], וכגון שמסרוהו כבר לרועה ושחטוהו סתם שהוא כשר לעולה, כדלעיל ד א.

וכל הזבחים שנזבחו שלא לשמן, שהם טעונים נסכים. (8)

תו מפרשינן את הברייתא:

6. כן צריך לומר, וראה "שיטה מקובצת".

7. א. גירסת הגמרא ופירושה, על פי "שיטה מקובצת" ורש"י מכתב יד; ועוד הביא כגירסא שלפנינו "עולה הבאה מן המותרות", ופירושה על כל אלו שאמרו "יפלו דמיו לנדבה" דהיינו עולה לקיץ המזבח, וכן א"מותר נסכים" שהם לקיץ המזבח, כדלעיל צ א, וכן גרס ופירש בפירוש המיוחס לרש"י.

ב. בקרן אורה בתוך דבריו על התוספות כתב, שהצרכנו לריבוי מיוחד בכל אלו, משום

דהוה אמינא: הני דבאין שלא בחובה אלא מכח קדשים הם באים ... דכל הני לאו עיקר קדשים הם אלא מותר קדשים, והוה אמינא דאינם טעונים נסכים; ומטעם זה צידד לומר, שאף זבחים שנזבחו שלא לשמן מטעם זה הצרכנו ללומדם, כי מאחר שלא עלו לבעלים לשם חובה, הוי כבא מן המותר; ראה בהערה הבאה; ובמנחת אריאל צידד לפרש באופן אחר, ראה שם.

8. א. הקשו התוספות: למה לי קרא, והרי כיון

והשתא דאמרת "או [זבח]" לדרשא הוא בא
[כדי לרבות את התודה] —

"לפלא נדר או בנדבה", למה לי, מה תדרוש
ב"או" זה?

ומשנינן: "או" בא לחלקם את הנדר והנדבה
—

ואיצטריך לחלקם, כי סלקא דעתך אמינא:
עד דמיתתי נדר ונדבה לא ליתתי נסכים, עד
שאינו מביא גם נדר וגם נדבה אינו טעון
נסכים —

קא משמע לן "או":

דאיתתי נדר לחודיה ליבעי נסכים, ואי איתתי
נדבה לחודיה ליתתי נסכים.

ומקשינן: הניחא לרבי יאשיה — המובא לעיל
צ ב גבי מקלל אביו ואמו — שהוא סובר: אם
לא "או" איני יודע לחלקם —

אלא לרבי יונתן — הסובר: עד שלא פירט לך
הכתוב "יחדירו" ממילא משמע לחלק — למה
לי "או" !?

ומשנינן: מכל מקום סלקא דעתך אמינא:

אכן, אי איתתי נדר לחודיה ליבעי נסכים, ואי
איתתי נדבה לחודיה ליבעי נסכים, אך מכל
מקום:

אי איתתי נדר ונדבה כלומר שתי קרבנות,
תיסגי בנסכים דחד [די בהבאת נסכים לזה
או לזה ואין צריך שני נסכים] —

קא משמע לן "או" לחלק שני נסכים לשתי
קרבנות.

תו מפרשינן: "או במועדיכם" למה לי "או"?

ומשנינן: אם לא שאמר הכתוב "או", סלקא
דעתך אמינא:

נסכים היינו משום דלאו במילתיה קאי, ואם כן
אתה פוסלו; אבל אם נאמר דכל שאין עיקר
חובה אינו טעון נסכים, אין אתה פוסלו בזה,
אלא כל קרבנות הבאין מן המותרות אינם
טעונים נסכים, להכי איצטריך כלל ופרט לרבות.

ג. והנה הרמב"ם [פסולי המוקדשין יב ו] —
אחר שהביא את המבואר לעיל עט א, בענין
נסכים אם נתקדשו כשנפסל הזבח, כתב שם
בהלכה ז: "וכל הזבחים שנזבחו שלא לשמן
יקרבו נסכיהם", והכסף משנה לא הערה מקורו,
אבל המשנה למלך ציין לברייתא דידן, וכן
בעין משפט כאן ציין את דברי הרמב"ם על
הגמרא שלפנינו; והיינו — כפי שפירש בספר
ושב הכהן בתחילת זבחים — שהדין המבואר
כאן אינו כפי שהבינוהו התוספות, אלא באה
הברייתא לומר שאותם נסכים שבאו עם הזבח

דדרשינן בריש מכילתין מ"מוצא שפתיך תשמור
ועשית כאשר נדרת לה' אלהיך נדבה" ... אם
כמה שנדרת עשית יהא נדר, ואם לאו יהא נדבה,
אם כן ליבעי נסכים כנדבה !?

וכי תימא, דלגבי נסכים לא הוה מוקי ליה
לקרא, הא על כרחיך צריך לאוקומי הכי, שאם
אי אתה אומר כן פסלתו, כדאמר רבי יוחנן לעיל
[פט ב] גבי אשם מצורע !?

ונראה, דכדי נסביה, משום דאי לאו קרא
ד"מוצא שפתיך" מהכא הוה נפקא ליה, ועיקר
קרא לאחרני אתא.

ב. ובקרבן אורה כתב ליישב: דזבחים שנזבחו
שלא לשמן אינם עיקר קדשים, וכמו מותרות
שהצרכנו לרבותם מטעם זה [כפי שהובא בהערה
קודמת], ולא שייך לומר "שאם אי אתה אומר כן
פסלתו" אלא באשם שלא לשמו, שאם לא יביא

הני מילי ששתי קרבנות מחייבות שני נסכים, רק היבא דקא מיייתי עולה בנדר ושלמים בנדבה אי נמי איפכא, היינו דוקא כשהם חלוקים הן בסוג הקרבנות והן בחיובם שזה נדר וזה נדבה — (9)

אבל היבא דקא מיייתי עולה ושלמים בנדר שחלוקים הם רק בסוג הקרבנות ולא בסוג החיוב, אי נמי עולה ושלמים בנדבה, כי אז הייתי אומר:

שם "נדר" אחד, ושם "נדבה" אחת היא, ותיסגי ליה בנסכים דחד, שיביא רק לעולה או לשלמים נסכים, וייפטר על שניהם —

קא משמע לן "או" האמור גבי "במועדיכם" לחלק. (10)

תו מפרשינן: "וכי תעשה בן בקר עולה או

זבח", למה לי "או"?

ומשינינן: איצטריך "או", כי סלקא דעתך אמינא:

הני מילי היבא דקא מיייתי עולה ושלמים בנדר, אי נמי עולה ושלמים בנדבה, כלומר, אין הוא חייב בשני נסכים, אלא באופן שחלוקים הקרבנות בשמותיהם, שזה עולה וזה שלמים —

אבל היבא דקא מיייתי שתי עולות: חדא בנדר וחדא בנדבה, אי נמי שני שלמים אחד בנדר ואחד בנדבה, כלומר, שאין הקרבנות חלוקים בשמותיהם אלא שזה נדר וזה נדבה, אימא:

שם "שלמים" אחת היא, שם "עולה" אחת היא, ותיסגי ליה בנסכים דחד — (11)

נסכים אלא כשמביא שני סוגי קרבנות, אבל אם הביא שתי עולות בנדר או נדבה או שני שלמים בנדר או נדבה אין צריך שני נסכים, כי בהמשך מבואר שלעולם חייב הוא בשני נסכים, ואפילו כשאין חילוק לא בסוג הקרבנות ולא בחיובם; אלא שמ"או" זה, הייתי לומד רק באופן שעל כל פנים חלוקים הם בשמותיהם, אבל לפי האמת כתבה התורה ריבויים נוספים לחלק, שבכל אופן מביא הוא שני נסכים, כמבואר בהמשך הסוגיא.

11. לכאורה יש לעיין: והרי כיון דמרבין מ"או במועדיכם" כשהם חלוקים בסוג הקרבנות ואף שאינם חלוקים בנדר ונדבה, אם כן מ"לפלא נדר או בנדבה" יש לנו ללמוד על חילוק נסכים מחמת שזה נדר וזה נדבה ואפילו כשהם מסוג אחד, כי בשני סוגים כבר ידענו מ"או במועדיכם".

ולמתבאר לעיל בהערה 10, שאין ה"או" נדרש לפי הענין בו הוא כתוב, הרי ניחא; כי

שנזבח שלא לשמו יקרבו עמו, כי קדשו הנסכים ליקרבו אף ששחטו שלא לשמו.

וראה בחידושי רבי ארי' לייב חלק ב סימן א, שהאריך לבאר למה הייתי סובר שלא קדשו; [ולכאורה היה מקום לדמות דין זה ללחמי תודה, שאם שחטן שלא לשמן לא נתקדש הלחם, כמבואר לעיל ע"ב, והייתי משווה דין הנסכים ללחמי תודה, וקא משמע לן הברייתא שקדשו].

9. מן הסוגיא נראה, שדרשת "או" אינה מתיחסת לאותו ענין בו הוא נאמר, וכגון "בנדר או בנדבה" אינו מלמד שנדר מתחלק מנדבה, אלא עיקרו לחלק שני נסכים לשתי קרבנות, ואם לא היה אלא "או" אחד, הייתי מעמידו לאופן המנוגד ביותר בין שתי הקרבנות; ובזה יתיישבו כמה דקדוקים בדרשות הגמרא.

10. אין כוונת הגמרא לומר, שאינו חייב בשני

קא משמע לן "או" לחלק. (12)

תו מפרשינן: "לפלא נדר או שלמים" למה לי "או"?

ומשינינן: אם לא שאמר הכתוב "או", סלקא דעתך אמינא:

הני מילי שהוא מביא שני נסכים:

היבא דמייתי שתי עולות, חדא בנדר וחדא בנדבה; אי נמי שני שלמים, חדא בנדר וחדא בנדבה, כיון שחלוקים הם בסוג חיובם; וכן ידענו גם שחילוק סוגי הקרבנות הם סיבה לחלק — (13)

אבל היבא דקא מייתי שתי עולות בנדר, ושתי עולות בנדבה; אי נמי שני שלמים בנדר, ושני שלמים בנדבה, שאין ביניהם חילוק לא בסוג הקרבן ולא בסוג החיוב, כי אז לא יביא שני נסכים, כי:

שם עולה או שלמים אחד הוא, ושם נדר או נדבה אחד הוא. כלומר, הרי שוים הם הן בסוג הקרבן והן בגדר חיובם, ואם כן תיכפי ליה בנסכים דחד — קא משמע לן "או" לחלק.

לעיל צ ב נתבאר, שרבי יאשיה דרש "מן הבקר או מן הצאן" למעט עולת העוף, ורבי

יונתן דרש את הכתוב כולו כדי ללמוד מן ה"או" לחלק, ואילו רבי יאשיה אינו צריך לחילוקו של רבי יונתן מן ה"או".

מוסיפה הגמרא לבאר "או" אחר מה הוא בא ללמד:

ורבי יאשיה, דדריש לקרא ד"מן הבקר ומן הצאן" למעט עולת העוף, ולא נצרך לו "או" כדלרב יונתן, האי "מן הבקר או מן הצאן", למה לי שהוסיף הכתוב "או"?

ומפרשינן: אף "או" זה לחלק נסכים לשתי קרבנות הוא בא, כי סלקא דעתך אמינא:

הני מילי שהוא מביא שני נסכים לשתי קרבנות, בתרי מיני [שני מיני בהמה, שהאחד צאן והשני בקר]

אבל בחד מינא, כשמביא שתי קרבנות ממין אחד, שניהם מן הצאן או שניהם מן הבקר, הייתי אומר: תיכפי ליה בנסכים דחד —

קא משמע לן "או" לחלק. (14)

מוסיפה הגמרא לבאר את המשך הפסוקים:

"ככה תעשו לאחד כמספרם" למה לי?

ומפרשינן דהאי קרא נמי בא לחייב שני

מביא שני נסכים, אלא שמ"או" זה לבד הייתי אומר, שאין חילוק אלא כשזה בנדר וזה בנדבה.

13. כן נראה לבאר את כוונת הגמרא.

14. ניש לעיין: לרבינו יונתן מנין ידענו חילוק זה].

מ"או" ראשון ידענו חילוק מנוגד לחלוטין הן בסוג הקרבנות והן בסוג חיובם, ומ"או" שני למדנו שסוגי הקרבנות לבדם הם סיבה לחלק, ומ"או" זה אנו באים ללמוד ששני סוגי חיוב הם סיבה לחלק.

12. אף המבואר כאן אינו לפי האמת, כי לקמן מרבינן לחלק אפילו שתי עולות בנדר שהוא

ואשמות להצריכם נסכים?

דתנו רבנן: כתיב גבי מצורע [ויקרא יד י']: "וביום השמיני יקח שני כבשים תמימים [לעולה ואשם] וכבשה אחת בת שנתה תמימה [לחטאת] **ושלשה עשרונים סלת מנחה**", **במנחה הבאה עם הזבח** (15) **הכתוב מדבר**, כלומר במנחת נסכים הכתוב מדבר, עשרון לכל כבש; הרי למדנו שאף חטאתו של מצורע ואשמו טעונים נסכים.

אתה אומר: **במנחה הבאה עם הזבח** הכתוב מדבר, **או אינו אלא במנחה הבאה בפני עצמה** הכתוב מדבר, ואין זו מנחת נסכים? (16)

כשהוא אומר שם [פסוק כ]: "והעלה הכהן את העולה ואת המנחה המזבחה", דמשמע

נסכים לשתי קרבנות, **כי פלקא דעתך אמינא:**

הני מילי שהוא מביא שני נסכים לשתי קרבנות רק באופן שהקדיש את שתי הקרבנות **בזה אחר זה**, ואף שהביאם כאחד — **אבל אם הקדישם בבת אחת** והביאם בבת אחת **תיסגי ליה בנסכים דחד** —

קא משמע לן "ככה תעשו לאחד — דמשמע לכל אחד — כמספרם".

שנינו במשנה: **אלא שחטאתו של מצורע ואשמו טעון נסכים:**

שואלת הגמרא: **מנא הני מילי**, שחטאת ואשם של מצורע שונים משאר חטאות

בלול בלוג שמן, ואילו אם מנחת נסכים היא, הרי שכל עשרון בלול בשלש לוגין שמן, כדין מנחת נסכי כבש; ואפשר גם, דאם מנחה בפני עצמה היא, הרי היא מנחה אחת, ואם מנחת נסכים היא הרי אלו שלש מנחות, כמבואר בגמרא.

והרש"ש מבין, שאף אם מנחה בפני עצמה היא, מנחת נסכים היא אלא שאינה כמנחת נסכים דעלמא שהיא קשורה בזבח, אלא כמנחת נסכים בפני עצמה; ונפקא מינה כתב שם, לענין שקרבן אחד הוא, ואילו אם מנחת נסכים היא, שלש קרבנות הנה, ונפקא מינה שאסור לערבן; [ראה לעיל פט ב בהערות, בשם מהר"י קורקוס בדעת הרמב"ם, שמנחת כבשים עם כבשים מותר להקריבם כאחד, ואין בזה משום "שלא יערב חלבים בחלבים"]; ונפקא מינה גם, שדינו כמי שמתנדב מנחת נסכים של פר שהיא שלשה עשרונים, ומביא חצי ההין שמן כמנחת נסכים של פר; וראה עוד שם.

15. פשטות הכוונה היא, מנחה שהזבח מחייבו, והיינו מנחת נסכים, וכעין שכתב רש"י מכתב יד בד"ה את העולה ואת המנחה "מנחה הבאה בגלל עולה".

ולשון הפירוש המיוחס לרש"י הוא: כלומר, שזקוקה לזבח ליקרב עמו, וברש"ש הבין בכוונתו, שצריך להקריב את הנסכים עם הזבח, ותמה עליו: הרי קיימא לן מביא אדם את זבחו היום, ונסכיו אפילו לאחר כמה ימים, ראה כל דבריו שם.

16. א. פשטות הכוונה היא, שמא תאמר: אין זו מנחת נסכים, אלא מנחה אחרת שחייבה התורה להביאה, וכן נראה ממפרשי התורה כהנים, ומרש"י בכתב יד; ונפקא מינה, שאם מנחת נסכים היא הרי היא עולה כליל, ואם מנחה בפני עצמה היא, הרי היא נקמצת; וכן נפקא מינה למידת השמן, שאם מנחה בפני עצמה היא, הרי דינה כשאר מנחות שכל עשרון

מנחה שבאה בגלל העולה, (17) **הרי אומר**:
במנחה הבאה עם הזבח הכתוב מדבר.

**ועדיין איני יודע: אם טעונה (18) גם יין
 לנסכים, ואם לאו –**

**תלמוד לומר בפרשת נסכים: "ויין לנפך
 רביעית ההין תעשה על העולה או לזבח
 לכבש האחד", ולדרשה הוא בא, כי כבר
 נזכרו כל אלו בתחילת הפרשה:**

**"עולה": זו עולת מצורע לרבונה ליין
 הנסכים. (19)**

**"זבח": זו חטאת מצורע להטעינה יין
 לנסכים.**

**"או" לזבח: זו אשם מצורע, להטעינו יין
 לנסכים.**

ומקשינן: למה לי "או" לרבות אשם מצורע,
 ותיפוק ליה תרוייהו [את שניהם, חטאתו וגם

אשמו של מצורע] מ"זבח"?!?

וכאשר מצינו במקום אחר, **דאמר מר**: צא-ב

נזיר שנטמא בתוך ימי נזירותו, הרי זה מגלח
 ומביא אשם, מלבד חטאת ועולת העוף;
 ונזיר טהור שמלאו ימי נזירותו הרי זה
 מגלח, ומביא שלש קרבנות בהמה: עולה
 חטאת ושלמים.

כתיב בפרשת נזיר ביום מלאת ימי נזרו
 [במדבר ו יח]: "וגילח הנזיר פתח אהל מועד
 את ראש נזרו, ולקח את שער ראש נזרו,
 ונתן על האש אשר תחת זבח השלמים";
 ואין לי אלא נזיר טהור שהוא נותן את שערו
 תחת דוד שמבשל בו את השלמים –

תחת החטאת שמביא ביום מלאת ימי נזרו,
 ותחת האשם שמביא נזיר שנטמא, מניין?

כלומר, מנין שאם שילח נזיר טהור את שער
 ראש נזרו תחת החטאת, יצא; ומנין לנזיר

18. בפירוש המיוחס לרש"י גרס: "טעונים",
 כי הנידון הוא הן על החטאת והן על האשם;
 והיה מקום לבאר את הגירסא שלפנינו, שהכוונה
 היא למנחה, והיינו דראה במקדש דוד סימן י,
 שהביא מדברי רש"י שהמתנדב מנחת נסכים
 צריך להביא גם יין, ולכאורה הכוונה היא
 שהמנחה מחייבת את נסכי היין, והיינו דאמרינן
 "טעונה".

19. ואם לא ריבוי זה לא הייתי מחייבה ביין
 לנסכים כשאר עולה, היות ומחויב ועומד הוא,
 וכדלעיל "מה הפרט מפורש שאינו מחוייב
 ועומד"; כן נראה לכאורה, וראה עוד בעמוד ב
 דבעינן ריבוי לעולת יולדת ולאלילו של אהרן,
 שגם באלו לכאורה מטעם זה צריך לרבותם; אך
 ראה בטהרת הקודש כאן.

ב. כתב רבינו גרשום: דכתיבא גבי מצורע
 עני, דכתיב [שם פסוק לא]: "את אשר תשיג ידו
 [שני תורים או שני בני יונה] את האחד חטאת
 ואת האחד עולה על המנחה"; ומשמע לכאורה
 בכוונתו: לכך הייתי סובר שאין זו מנחת נסכים,
 משום שהייתי אומר מצורע עשיר חייב במנחה
 כמו מצורע עני, שמנחתו אינה מנחת נסכים,
 וחידוש הוא.

17. נתבאר על פי רש"י מכתב יד.
 ובקרבן אהרן פירש: משמע יעלה את
 המנחה כליל כשם שמעלה את העולה, והיינו
 מנחת נסכים שהיא עולה כליל; [וניחא מאד,
 לפי מה שנתבאר שהנפקא מינה אם מנחת נסכים
 היא או לא, היינו לענין הקמיצה].